

**Verslag gespreksronde met
stakeholders over uitkomsten
juridische analyse van de reikwijdte
van de zorgplicht drinkwater**

Eindrapport

4 JUNI 2024

Inhoudsopgave

- 1 Introductie
- 2 Uitkomsten gespreksronde per stakeholder
- 3 Analyse: rode draden gespreksronde
- 4 Aanbevelingen voor vervolg

Bijlagen:

1. Overzicht gesprekspartners
2. Deelnemers themasessie
3. Uitkomsten themasessie

Hoofdstuk 1: Introductie

Aanleiding en vraagstelling

Aanleiding

Op grond van de Drinkwaterwet (artikel 2) hebben drinkwaterbedrijven en overheden een algemene zorgplicht om drinkwaterbronnen en de benodigde infrastructuur te beschermen en zo de openbare drinkwatervoorziening duurzaam veilig te stellen. In de praktijk zijn er vragen over de toepassingsbreedte (welk water valt onder de zorgplicht?) en invulling van de zorgplicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Daarom hebben partijen in de Implementatie en Uitvoeringsagenda Drinkwater afgesproken om stapsgewijs de reikwijdte van de zorgplicht te verduidelijken:

- **Stap 1** is in 2023 afgerond. In opdracht van het Rijk en Interprovinciaal Overleg (IPO) heeft de Universiteit Utrecht (UU) de juridische afbakening in beeld gebracht, door onderzoek te doen naar de gehanteerde definities in wet- en regelgeving en de juridische ruimte.¹
- **Stap 2** is een gespreksronde met stakeholders. De gespreksronde beoogde in beeld te brengen wat – vanuit verschillende perspectieven – de consequenties en kansen zijn van de uitkomsten van stap 1 (de juridische afbakening uit het onderzoek van de UU) en hoe de verschillende stakeholders de uitkomsten waarderen.

Vraagstelling

Berenschot is gevraagd om stap 2 te begeleiden, bevindingen op te stellen en op basis hiervan aanbevelingen te formuleren voor het vervolgproces. Daarbij stonden de volgende vragen centraal:

- Wat betekent de juridische afbakening uit stap 1 voor de bestaande praktijk?
- Hoe kan de uitvoering van deze afbakening samen worden georganiseerd?
- Hoe werkt de zorgplicht door naar andere beleidsvelden?
- Wat is nodig om bestaande en nieuwe beleidsintenties te verwezenlijken?

Leeswijzer

De voorliggende rapportage doet verslag van de gespreksronde. Daarbij presenteren we in hoofdstuk 2 de uitkomsten van de gesprekken per stakeholder. Hoofdstuk 3 bevat onze analyse van de rode draden uit de gesprekken. Tot slot gaat hoofdstuk 4 in op aanbevelingen voor het vervolgproces.

Vertrekpunt: juridische analyse reikwijdte zorgplicht

De juridische analyse van de Universiteit Utrecht (UU, 2023) van de reikwijdte van de zorgplicht voor drinkwater vormde het vertrekpunt voor de gespreksronde. Kort samengevat concludeert de UU het volgende:

- Bij de definitie van 'drinkwater' staat het type gebruik volgens de Drinkwaterwet (Dww) voorop, namelijk voor huishoudelijke doeleinden, en dus niet de kwaliteit van het geleverde water.
- De Dww is enkel van toepassing op drinkwater: water voor huishoudelijk gebruik. Gebruikers die water afnemen voor niet-huishoudelijke doeleinden kunnen géén aanspraak maken op de publiekrechtelijke leveringsplicht onder de Dww. Daarmee kan de levering van water aan de industrie voor gebruik in een productieproces juridisch gezien niet worden bestempeld als 'drinkwater' in de zin van de wet.
- De wettelijke zorgplicht voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening beperkt zich tot de veiligstelling van bronnen voor de openbare drinkwatervoorziening en ziet niet toe op het veiligstellen van bronnen voor ander water dan drinkwater, zoals industriewater.

De infographic in bijlage 1 geeft de uitkomsten van het analyse van de UU op hoofdlijnen weer.

Universiteit Utrecht
Utrecht University Centre for Water,
Oceans and Sustainability Law

De reikwijdte van de wettelijke zorgplichten voor de openbare drinkwatervoorziening en de leveringsplicht van drinkwaterbedrijven

April 2023
Auteurs:
Mr. dr. A.M.E. Veldkamp
Mr. dr. H.K. Gillissen
Prof. mr. F.A.G. Groothuijse
Prof. mr. H.F.M.W. van Rijswijk

Aanpak

Deze rapportage is opgesteld in drie stappen.

Stap A: Gespreksronde met stakeholders

Allereerst is een gespreksronde met de stakeholders georganiseerd:

- Drinkwaterbedrijven - via Vewin
- Provincies - via Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Waterschappen - via Unie van Waterschappen (UvW)
- Gemeenten - via Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
- VEMW
- Rijkswaterstaat (RWS)

In de gesprekken werd ingegaan op de volgende onderwerpen:

- Algemene reflectie op de uitkomsten van de juridische analyse
- Consequenties, met onderscheid naar:
  - Juridisch
  - Financieel-economisch
  - Hydrologisch
  - Overig
- Voorliggende keuzes en vervolgproces

Van ieder gesprek is een uitwerking gemaakt, die ter validatie is voorgelegd aan de gesprekspartners. Bijlage 2 bevat een overzicht van gesprekspartners.

Stap B: Themasesessie

Na de gespreksronde is op 2 april 2024 een themasessie georganiseerd. Tijdens de themasessie zijn de uitkomsten van de gespreksronde toegelicht en getoetst. Daarbij zijn routes verkend voor het vervolgproces. De genodigden bestonden uit genoemde stakeholders, aangevuld met een vertegenwoordiger vanuit VNO-NCW. Bijlage 3 bevat een overzicht van de deelnemers van de themasessies.

Stap C: Rapportage en afronding

Op basis van de uitkomsten van de gespreksronde en themasessie is een conceptrapportage opgesteld. De conceptrapportage is besproken met de opdrachtgever en voorgelegd aan alle gesprekspartners. Met verwerking van schriftelijk commentaar is de rapportage definitief gemaakt.

Hoofdstuk 2: uitkomsten gespreksronde per stakeholder

Inleiding

Dit hoofdstuk bevat per stakeholder een weergave van het gesprek over de positieve en negatieve consequenties die voortvloeien uit de juridische analyse van de reikwijdte van zorgplicht drinkwater (stap 1). Daarbij wordt steeds ingegaan op:

1. Algemene reflectie op de juridische analyse (rapport UU)

2. De voorziene consequenties, naar vier categorieën:

Juridisch

Financieel-economisch

Hydrologisch

Overig

3. De aard van de consequenties, ingedeeld naar:

Positieve consequentie

Negatieve consequentie

Onbekend

4. (Indien benoemd) aandachtspunten, vragen en te maken keuzes in het vervolgtraject.

Iedere gespreksweergave is voorgelegd aan en gevalideerd door de gesprekspartners:

- Vewin p. 9
- IPO p. 11
- UvW en VNG p. 13
- ILT en RIVM p. 15
- VEMW p. 17
- RWS p. 19

Vewin (drinkwaterbedrijven)

Algemene reflectie rapport UU

- Deelt centrale conclusie van rapport van de UU met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht (leveringsplicht en –zorgplicht zijn alleen van toepassing voor huishoudelijke doeleinden) niet.
- Rapport wijst op verschillende juridische interpretaties.
- Staande praktijk is anders, waarbij drinkwatersector brede interpretatie voorstaat: drinkwater voor volksgezondheid, welzijn en welvaart.
- Het verkrijgen van vergunningen wordt onzekerder als geen beroep kan worden gedaan op de zorgplicht. Dit is een grote zorg met het oog op de leveringsproblematiek richting 2030 en daarna.

Voorziene consequenties

Juridisch

- Groeiende onzekerheid voor vergunningen en toenemende juridisering rond onttrekkingen.
- EU regelgeving schrijft drinkwaterkwaliteit voor in levens- en geneesmiddelenindustrie. Welke regels gaan voor?

Financieel-economisch

- Onzekerheid over capaciteit voor levering aan zakelijk gebruikers leidt tot risico's voor de economie en werkgelegenheid en voor het vestigingsklimaat. Bedrijven in stedelijke gebieden hebben geen alternatieven zodra zij niet onder de leveringsplicht vallen.
- Mogelijkheid voor drinkwaterbedrijven om zelf tarieven te bepalen voor zakelijke gebruikers (tarieftoezicht vervalt).

Hydrologisch

- Bij suboptimale benutting van de infrastructuur neemt de doorloopsnelheid van drinkwater af, met mogelijk risico's voor de drinkwaterkwaliteit en daarmee volksgezondheid.
- Grootgebruikers willen mogelijk zelf grondwater gaan winnen. Dat vergt aandacht voor toezicht op eigen winningen (kwalitatief en kwantitatief).
- Waterbedeffect: vraagstuk van waterschaarste wordt niet per se opgelost als gebruikers naar alternatieven grijpen.

Overig

- Mogelijk minder doelmatig gebruik infrastructuur met hogere kosten voor huishoudens als gevolg.
- Uitvoerbaarheid: het is lastig om voor iedere aansluiting na te gaan of het huishoudelijk of zakelijk gebruik betreft.

Vewin (drinkwaterbedrijven)

Aanpassing uitvoeringspraktijk aan het huidig wettelijk kader en/of andersom

De drinkwatersector vindt het van belang dat de drinkwaterwet wordt verduidelijkt vanuit een bredere interpretatie: volksgezondheid, welzijn en welvaart. Dat betekent een drinkwatervoorziening, en dus levering van drinkwaterkwaliteit, voor huishoudens en voor zakelijke gebruikers die het nodig hebben (juiste water voor type gebruik). Het aanpassen van de wet vergt tijd. Voor de tussentijd kan een brief van de minister duidelijkheid geven.

Benutten kansen en mitigeren negatieve consequenties

Potentiële kansen benutten

- ..

Potentiële negatieve consequenties mitigeren

- ..

Aandachtspunten, vragen en voorliggende keuzes

Aandachtspunten

- Het aanpassen van de wet is niet genoeg. Met het oog op leveringsproblematiek moet in de praktijk een betere invulling worden gegeven aan de zorgplicht. Die zorgplicht ligt bij alle overheden.
- Het initiatief voor aanpassen van de Drinkwaterwet ligt bij het ministerie van IenW, maar draagvlak is nodig in het BO Water.

Vragen

- ...

Te maken keuzes in vervolgtraject

- ...

IPO (provincies)

Algemene reflectie rapport UU

- Het rapport is verhelderend en vormt een goed startpunt voor vervolg.
- Provincies zijn niet verrast door uitkomsten van de analyse. Daarbij is de vraag: hoe hiermee om te gaan?
- Vergt politiek-bestuurlijke afweging en meer bewuste toewijzing van winvergunningen.
- Het ontbreken van een wettelijke zorgplicht voor 'ander water' betekent niet dat de provincies er niet voor willen/zullen zorgen, oftewel: zorgplicht is wat anders dan 'zorgen voor'.

Voorziene consequenties

Juridisch

- Beperkte reikwijdte zorgplicht heeft gevolgen voor uitbreiden van vergunningen en nieuwe vergunningen. ?
- Risico op rechtszaken vanuit belangengroeperingen. -

Financieel-economisch

- Industrie betaalt nu deels mee aan het drinkwatersysteem. Indien dat in nieuwe situatie minder geval is het een vraag of dat kan leiden tot hogere consumententarieven. ?
- Werkgelegenheid: risico dat bedrijven vertrekken door onzekerheid over beschikbaarheid van water van drinkwaterkwaliteit. Daarbij is er wel ruimte om als provincie zakelijke bronnen te beschermen (zoals in Noord-Brabant bijvoorbeeld gebeurt). -
- Werkt concurrentie op vestigingsvoorwaarden in de hand ?
- Kans voor innovatie, waterbesparende producten etc. +
- Kans voor drinkwaterbedrijven om tegen hogere tarieven water te leveren: 'ander water' is een vrije markt. +

Hydrologisch

- Prikkel voor zuinig en bewust drinkwatergebruik. +
- Kan impuls vormen voor invoering brede grondwaterheffing. +

Overig

- Heeft gevolgen voor VTH, indien het aantal onttrekkingen toeneemt (als alternatief voor drinkwaterlevering). ?

IPO (provincies)

Aanpassing uitvoeringspraktijk aan het huidig wettelijk kader en/of andersom

Verduidelijken van de wet- en regelgeving is gewenst. Provincies vinden het van belang om in beeld te brengen en bewust af te wegen waarvoor water van drinkwaterkwaliteit noodzakelijk is, ook in breder perspectief. Ook is de vraag wat in vergunningen geregeld kan worden. Dat beeld kan variëren per provincie.

Benutten kansen en mitigeren negatieve consequenties

Potentiële kansen benutten

- Meer grip te krijgen op drinkwatervoorziening: expliciteren welk deel van water naar industrie gaat
- Mogelijkheid voor drinkwaterbedrijven om vanuit oppervlaktewater aan industrie te leveren
- Kans om kritischer te kijken naar welk water voor welk gebruik wordt ingezet
- Benutten mogelijkheid tijdelijke vergunningen: dan blijf je in gesprek
- Kans om meer te kunnen sturen op (drink)watergebruik in tijden van (dreigend) watertekort

Potentiële negatieve consequenties mitigeren

- Duidelijkheid geven: geen discussie meer over zorgplicht ('mede bestemd om' schrappen in wet)
- Beleid voor ander water ontwikkelen

Aandachtspunten, vragen en voorliggende keuzes

Aandachtspunten

- De consequenties kunnen verschillende per provincie, afhankelijkheid van onder meer de aanwezigheid van (groot)zakelijke drinkwatergebruikers en de druk op grondwaterbronnen.
- Instrument nodig om te sturen op waar drinkwaterbedrijven aan leveren (analyse van huidige levering aan industrie)
- Hoe om te gaan met 'laagwaardig gebruik' als onderdeel van drinkwater. Denk aan huishoudens die een zwembad(je) wel mogen vullen met drinkwater, maar bij een bedrijf valt zoiets niet onder drinkwater. Hoe leg je dat uit of: hoe pak je dat (in een vervolgstadium) aan?

Vragen

- Kan 'ander water' gebruik een levensbehoefte zijn? Is hierbij onderscheid te maken tussen levensmiddel/niet levensmiddel en tussen commercieel en niet-commercieel gebruik?
- Hebben provincies ook een rol in het beschermen van infrastructuur voor drinkwater?
- Wat is de relatie met KRW (voor menselijke consumptie)?
- Wat zijn de financiële gevolgen voor consumenten?

Te maken keuzes in vervolgtraject

- Als provincies en oppervlaktewaterbeheerders beleid maken voor hoe om te gaan met drinkwater en ander water.
- Nut en noodzaak van een beleidsnota 'ander water' of 'industriewater' bepalen.

UvW (waterschappen) en VNG (gemeenten)

Algemene reflectie rapport UU

- Wat betekent dit voor de schaarse ruimte?
- Wat betekent dit voor gemeenten: eerste loket voor bewoners en bedrijven

- Geldt zorgplicht voor alle overheden even zwaar?
- In verlenen onttrekkingsvergunning kunnen andere aspecten zwaarder wegen dan drinkwater (zoals milieu)

Voorziene consequenties

Juridisch

- Bevoegd gezag provincies wijzigt mogelijk.
- Leidt mogelijk tot het juridische procedures tegen bestaande en nieuwe vergunningen.
- Vragen met betrekking tot de houdbaarheid van bestaande leveringscontracten.

Financieel-economisch

- Wordt drinkwater een factor van betekenis in ruimtelijke keuzes en vestigingsklimaat?

Hydrologisch

- Smalle invulling van zorgplicht verlicht mogelijk druk op drinkwaterbronnen, maar niet per definitie op het watersysteem als geheel.
- Leidt mogelijk tot toename van eigen bronnen van bedrijven.

overig

- Wat zijn de gevolgen van verminderd gebruik van drinkwaterinfrastructuur en riolering?

UvW (waterschappen) en VNG (gemeenten)

Aanpassing uitvoeringspraktijk aan het huidig wettelijk kader en/of andersom

De wet laten voor wat het is, maar de praktijk verduidelijken.

Benutten kansen en mitigeren negatieve consequenties

Potentiële kansen benutten

- Watertransitie onderdeel maken van het verduurzamen van bedrijventerreinen
- Agenderen van het verdelings- en schaarstevraagstuk

Potentiële negatieve consequenties mitigeren

- ..

Aandachtspunten, vragen en voorliggende keuzes

Aandachtspunten

- Behoefte aan inzicht in consequenties/ duiding gevolgen
- Zorgplicht plaatsen in context drinkwaterrestricties
- Om tot goede integrale afwegingen te komen (watersysteem, ruimte en economie) is betere samenwerking nodig.

Vragen

- Wat zijn de gevolgen van het (op termijn) mogelijk niet kunnen leveren van drinkwater voor te maken ruimtelijke keuzes, over bijvoorbeeld de vestiging van (kleine) bedrijven en de ontwikkeling van bedrijventerreinen?

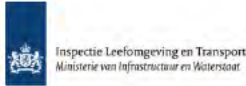
Te maken keuzes in vervoltraject

- ..

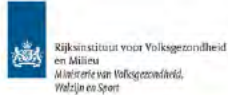

ILT en RIVM

Algemene reflectie rapport UU

- Rapport bevestigt zoals ILT er naar kijkt en op handhaaft
- Sprake van onderbelicht aspect in het verleden
- Tweedeling biedt kansen

- Mist: hoe zit het met rechtsbescherming van gebruikers met bestaande contracten?
- Zorgplicht en invulling ervan is relevant voor het schaarsteverdelingsvraagstuk

Voorziene consequenties

Juridisch

- Privaatrechtelijke contracten ten behoeve van levering van ander water kunnen botsen met de zorgplicht (waarin de levering van drinkwater aan de gebonden klant voorgaat op levering van ander water) -
- Mogelijkheid dat winvergunningen worden aangevochten -

Financieel-economisch

- Minder zekerheid over beschikbaarheid van drinkwater voor sectoren die belangrijk zijn voor economie. -
- Drinkwaterbedrijven kunnen zelf tarieven bepalen voor levering van ander water voor zakelijk gebruik. Hiervoor geldt immers geen tarieftoezicht. ?
- Onderscheid drinkwater en ander water voorkomt kruissubsidiering van nevenactiviteiten. +

Hydrologisch

- De complexiteit van de overstap naar een eigen winning, waaronder het krijgen van een vergunning hiervoor, maakt het minder waarschijnlijk dat bedrijven dit doen. ?
- Vormt prikkel om te komen tot juiste water voor het juiste gebruik +
- Bronnen voor ander water zijn vrij te kiezen en worden niet gelimiteerd door Dww. Dat betekent dat het grondwatersysteem mogelijk kan worden ontzien door alternatieve bronnen te gebruiken voor de productie van ander water. +

Overig

- -

ILT en RIVM

Aanpassing uitvoeringspraktijk aan het huidig wettelijk kader en/of andersom

Status zonder wet te wijzigen: goed gesprek en verduidelijking zonder wetswijziging (bijvoorbeeld via het traject drinkwaterrestricties).

Benutten kansen en mitigeren negatieve consequenties

Potentiële kansen benutten

- Drinkwaterbedrijven voor ander water niet meer gebonden aan Drinkwaterwet, o.a. in tarieven
- Watertransitie: minder gebruik water door bedrijven
- Industrie als koploper voor watertransitie: innovatieve zuivering, met bijvoorbeeld effluent of zeewater als bron.

Potentiële negatieve consequenties mitigeren

- Duidelijkheid geven over in hoeverre drinkwaterbedrijven privaatrechtelijke contracten hebben met afnemers van ander water
- Onderzoeken of een verdringingsreeks voor ander water gebruikers opgesteld moet worden. Vanuit sociaal/economisch oogpunt is het misschien gewenst om bepaalde sectoren (bijna) gelijk te behandelen als de gebonden klant.
- Overleg voeren met IPO over hoe om te gaan met grondwateronttrekkingen en levering van ander water (praktische uitvoering van bestaande wetgeving)

Aandachtspunten, vragen en voorliggende keuzes

Aandachtspunten

- Formuleringen en definities in de drinkwaterwet zijn voor verbetering vatbaar.

Vragen

- ..

Te maken keuzes in vervolgtraject

- Onderzoek de mogelijkheid van een verdringingsreeks voor ander water. Hoewel ander water niet onder de zorgplicht valt kan het in bepaalde gevallen wel wenselijk of noodzakelijk zijn om de levering van ander water aan bepaalde industrieën voorrang te geven.
- Duidelijkheid scheppen met nieuwe definities of nadere specificaties van welk gebruik onder de zorgplicht drinkwater valt.

VEMW (zakelijke watergebruikers)

Algemene reflectie rapport UU

- De zorgplicht is een belangrijk onderwerp voor de leden van de VEMW, want drinkwater is belangrijk voor veel bedrijven, waaronder de voedingsmiddelenindustrie, maar ook chipproducenten. Daarom is de VEMW ook blij met de actie om de reikwijdte te verduidelijken.
- De VEMW ziet een verschil in de interpretatie van de zorgplicht in de praktijk en de uitleg in het rapport van de UU.
- De drinkwatervoorziening staat onder druk. Een engere interpretatie van de zorgplicht geeft onzekerheid over uitbreiding van wincapaciteit. Tegelijkertijd worden bedrijven steeds waterbewuster en zoeken zij naar manieren om minder (drink)water te gebruiken.

Voorziene consequenties

Juridisch

- Bestaande leveringscontracten zijn mogelijk niet te handhaven met bijbehorende privaatrechtelijke gevolgen.
- Onzekerheid voor bestaande en nieuwe vergunningen voor drinkwaterwinningen: wat als een derde partij een rechtszaak aanspant?

Financieel-economisch

- Onzekerheid over levering drinkwater aan bedrijven beïnvloedt het vestigingsklimaat en de concurrentiepositie van drinkwaterafhankelijke bedrijven sterk.
- Bedrijven gaan mogelijk zelf water van drinkwaterkwaliteit maken. Dat vergt grote investeringen.

Hydrologisch

- Mogelijkheid optreden waterbedeffect doordat bedrijven uitwijken naar locaties met veel grondwater, met lokale verdroging als gevolg.
- Vormt prikkel tot bewust watergebruik en juiste water voor gebruik. Soms is drinkwater niet nodig.

Overig

- Ontstaan van inefficiënt systeem wanneer bedrijven decentraal (zelf) water gaan winnen en zuiveren (desinvestering gezien huidige infrastructuur)

VEMW (zakelijke watergebruikers)

Aanpassing uitvoeringspraktijk aan het huidig wettelijk kader en/of andersom

Belangrijk dat de zorgplicht in de wet wordt verduidelijkt. De VEMW ziet het als een kans om belang van drinkwaterafhankelijke sectoren beter te borgen. Dat biedt meer zekerheid voor bedrijven en bedrijven willen graag zekerheid met het oog op investeringen die zij doen.

Benutten kansen en mitigeren negatieve consequenties

Potentiële kansen benutten

- Prikkel voor minder gebruik van drinkwater/en meer gebruik van juiste water voor het juiste gebruik.

Potentiële negatieve consequenties mitigeren

- Duidelijkheid geven: geen discussie meer over zorgplicht.

Aandachtspunten, vragen en voorliggende keuzes

Aandachtspunten

- De reikwijdte van de leveringsplicht en zorgplicht moet ook gelden voor bedrijven. Daar heeft tot nu toe nooit twijfel over bestaan. Reparatie van de Drinkwaterwet is nodig voor een goed en stabiel vestigingsklimaat waarin zakelijke gebruikers water van drinkwaterkwaliteit kunnen blijven afnemen voor toepassingen waarvoor dat gevraagd wordt

Vragen

- Kunnen bedrijven die drinkwaterkwaliteit nodig hebben blijven ondernemen?
- Blijven vergunningen overeind wanneer er rechtszaken worden gestart?

Te maken keuzes in vervolgtraject

- ..

Rijkswaterstaat

Algemene reflectie rapport UU

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

- RWS is niet verantwoordelijk voor grondwater, enkel voor oppervlaktewater
- Onvoldoende aandacht in het rapport voor het begrip 'duurzame veiligstelling'
- Uitvoering (VTH) van zorgplicht is al heel ingewikkeld, hierin helpt onzekerheid over de reikwijdte niet

Voorziene consequenties

Juridisch

- Definitie van 'drinkwater' werkt ook door op andere terreinen. RWS moet nog toetsen wat de definitie uit het rapport van UU betekent voor vergunningen voor oppervlaktewaterwinning.

Financieel-economisch

- In periodes van watertekort kan op basis van het rapport van de UU een deel van drinkwater anders worden meegewogen in de verdringingsreeks, hetgeen kan leiden tot periodiek geen of minder water voor bedrijven.

Hydrologisch

- Mogelijke verschuiving naar oppervlaktewaterwinning indien er minder een beroep kan worden gedaan op grondwaterwinningen.
- Leidt mogelijk tot gedragsverandering: prikkel voor zuinig en bewust drinkwatergebruik.

Overig

- -

Met Rijkswaterstaat is – als uitvoeringsorganisatie – alleen gesproken over consequenties voor de uitvoering. Dat betekent dat er geen uitwerking is van voorliggende keuzes, kansen en aandachtspunten voor het vervolgproces.

Hoofdstuk 3: analyse rode draden gespreksronde

Analyse rode draden

In dit hoofdstuk presenteren we onze analyse van de rode draden van de gespreksronde. De rode draden hebben we gepresenteerd in en aangescherpt op basis van de themasessie.

De reikwijdte van de zorgplicht leeft sterk bij alle stakeholders.

We zien dat de reikwijdte van de zorgplicht sterk leeft bij alle stakeholders. Dat is niet vreemd: er gaan diverse (grote) belangen mee gemoeid. Drinkwaterbedrijven staan voor investeringen in de uitbreiding van de drinkwatercapaciteit. Voor provincies is het de vraag hoeveel ruimte zij nu en in de toekomst moeten reserveren voor drinkwaterwinning, mede met oog op andere belangen zoals natuur. Voor zakelijke gebruikers van drinkwater is – logischerwijs – vooral de zekerheid over de beschikbaarheid van water (al dan niet) van drinkwaterkwaliteit van belang om te kunnen ondernemen, terwijl huishoudens gebaat zijn bij een efficiënte, toekomstbestendig en betrouwbare drinkwatervoorziening.

Druk op (drink)watersysteem legt reikwijdte zorgplicht onder vergrootglas. Door klimaatverandering neemt de kans op watertekort toe. Tegelijkertijd groeit de vraag naar drinkwater, onder meer door een groeiende economie en bevolking. Die combinatie zet druk op de beschikbaarheid van drinkwaterbronnen en het (drink)watersysteem. Hierdoor ligt de zorgplicht drinkwater onder een vergrootglas: waar de

beschikbaarheid van (drink)water voorheen vanzelfsprekend was, zoeken partijen nu naar manieren om ook in de (nabije) toekomst in verschillende (drink)waterbehoeften te voorzien. Bestuursorganen moeten, vanuit de zorgplicht uit de Drinkwaterwet, zorgen voor de noodzakelijke randvoorwaarden om de drinkwatervoorziening nu en in de toekomst veilig te stellen. Dat maakt ook de vraag waarop de zorgplicht drinkwater precies van toepassing is van belang.

In de staande praktijk wordt veelal geen onderscheid gemaakt naar drinkwater voor huishoudelijk en niet-huishoudelijk gebruik.

De UU stelt in haar rapport, kort gezegd, dat de zorgplicht uit de Drinkwaterwet, alleen geldt voor drinkwater voor huishoudelijke doeleinden. In de staande praktijk wordt in de uitoefening van de zorgplicht geen onderscheid gemaakt naar huishoudelijk en niet-huishoudelijk (of zakelijk) gebruik. Drinkwaterbedrijven staan van oudsher een wettelijke interpretatie voor waarbij zij verantwoordelijkheid dragen voor de levering van drinkwater aan zowel huishoudens als zakelijke gebruikers, ongeacht het type gebruik. Ook provincies maken bij het verlenen van en het toezicht op de naleving van vergunningen voor drinkwaterwinning uit grondwater geen onderscheid. De ILT maakt in de toetsing van zowel tarieven als leveringsplannen van drinkwaterbedrijven wel onderscheid naar het type gebruik.

Analyse rode draden

Stakeholders waarderen consequenties van juridische analyse verschillend. We constateren dat stakeholders de consequenties van de juridische analyse van de reikwijdte van de zorgplicht drinkwater verschillend waarderen. De ene stakeholder legt iets meer nadruk op de kansen die hieruit voortvloeien, terwijl een andere stakeholder meer de focus legt op de negatieve consequenties en risico's. Daarbij onderschrijft niet iedere stakeholder de centrale conclusie in het rapport van de UU dat de zorgplicht drinkwater alleen toeziet op water voor huishoudelijk gebruik. Dat leidt ook tot verschillende beelden over vervolgstappen.

Gedeeld beeld dat onzekerheid over reikwijdte zorgplicht ongewenst is. Stakeholders waarderen de consequenties van de juridische analyse verschillend, maar we zien wel consensus dat de uitkomst van de juridische analyse van de UU tot onzekerheid leidt die ongewenst is. Daarbij gaat het om onzekerheid voor gebruikers van drinkwater (waaronder leveringszekerheid voor bedrijven), voor drinkwaterbedrijven (over levering aan zakelijke gebruikers en onderbouwing investeringsplannen) en voor overheden (houdbaarheid van vergunningen).

Behoeft aan verduidelijking zorgplicht. De uitvoering van de zorgplicht is al ingewikkeld, zeker in een context van toenemende waterschaarste, leveringsproblematiek en de lange doorlooptijd van

vergunningverleningsprocessen voor capaciteitsuitbreiding. In die situatie helpt onzekerheid over de reikwijdte niet. Daarbij geldt dat het belang van zakelijke gebruikers die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben minder sterk geborgd is dan voorheen gedacht. We zien dan ook een sterkte behoefte aan verduidelijking van de wet. Helderheid over de zorgplicht is nodig om keuzes voor de toekomst te maken; over investeringen in capaciteitsuitbreiding, de waterverdeling in gebieden, diversificatie van bronnen, het terugbrengen van laagwaardig gebruik en investeringen van bedrijven die ondernemen met drinkwater. Daarbij is het ook van belang om duidelijk te maken voor welk gebruik drinkwaterkwaliteit noodzakelijk is.

Niet eenvoudig om consequenties te doordenken. Het bleek geen eenvoudige exercitie om in de gevoerde gesprekken de consequenties en kansen volgend uit de juridische analyse van de zorgplicht drinkwater te benoemen. De zorgplicht zit complex in elkaar. Daarbij is er soms sprake van directe gevolgen (bijvoorbeeld onzekerheid over de houdbaarheid van vergunningen) en soms sprake van indirecte gevolgen of kettingreacties (als dit, dan dat en dat). In het laatste geval neemt de onzekerheid van het optreden en omvang ervan toe, want er zijn ook andere factoren die van invloed zijn (zoals de beschikbaarheid van alternatieven voor zakelijke gebruikers). Op de volgende pagina's vatten we de belangrijkste consequenties samen.

Juridische consequenties

Onzekerheid over vergunningen voor drinkwaterwinning

De uitkomst van de juridische analyse van de reikwijdte van de zorgplicht drinkwater roept de vraag op of er een volledig beroep kan worden gedaan op de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang (op basis van de Dww) voor het verlenen van vergunningen voor drinkwaterwinningen. Uit de juridische analyse volgt immers dat de zorgplicht alleen toeziet op drinkwater voor huishoudelijk gebruik. Dat heeft (mogelijk) consequenties voor zowel nieuw te verlenen vergunningen als voor bestaande vergunningen voor drinkwaterwinningen:

- *Verlenen van nieuwe of uitbreiden van bestaande vergunningen.* Momenteel wordt bij de aanvraag en beoordeling van vergunningen geen onderscheid gemaakt naar welk deel van de wincapaciteit bestemd is voor huishoudelijk gebruik en welk deel voor niet-huishoudelijk gebruik van drinkwater. Dat is mogelijk wel noodzakelijk om het belang van drinkwaterwinning (als dwingende reden van openbaar belang) boven andere belangen te stellen.
- *Aanvechten van bestaande vergunningen.* Er is mogelijk grondslag voor derde partijen om bestaande vergunningen aan te vechten, omdat bij de verlening van de vergunning een (impliciet) beroep is

gedaan op de zorgplicht (met dwingende reden van openbaar belang) zonder hierbij onderscheid te maken naar het type drinkwatergebruik. Daarbij geldt dat er in verleden niet vaak een expliciet beroep is gedaan op de zorgplicht, maar dat dit in de komende jaren naar verwachting vaker gaat gebeuren om de beoogde uitbreiding van de wincapaciteit te realiseren.

Houdbaarheid leveringscontracten met zakelijke gebruikers

In een aantal gesprekken is benoemd dat leveringscontracten met (groot)zakelijke gebruikers (op termijn) niet meer houdbaar zijn als drinkwaterbedrijven niet over voldoende leveringscapaciteit beschikken. Het niet kunnen naleven van bestaande contracten kan privaatrechtelijke gevolgen hebben. Daarbij is ook opgemerkt dat op basis van feitelijk veranderende omstandigheden, of in geval van overmacht, langlopende leveringscontracten tussentijds kunnen worden aangepast.

Financieel-economische consequenties

Gevolgen voor vestigingsklimaat en werkgelegenheid

De onzekerheid over de beschikbaarheid van water van drinkwaterkwaliteit voor (groot)zakelijke gebruikers kan gevolgen hebben voor het vestigingsklimaat, de internationale concurrentiepositie van bedrijven en daarmee werkgelegenheid. Daarbij kunnen er concurrentievoordelen of -nadelen voor bepaalde gebieden ontstaan. In sommige gebieden of voor sommige toepassingen hebben zakelijke gebruikers alternatieven, zoals industriewater, hergebruik van water of een eigen winning. In andere gebieden zijn minder alternatieven voor handen, zoals in steden of gebieden met (toenemende) waterschaarste. Ook schrijft Europese regelgeving voor bepaalde situaties water van drinkwaterkwaliteit voor, waaronder de levens- en geneesmiddelen-industrie. Naast de structurele verschillen tussen regio's kunnen er ook tijdelijk verschillen ontstaan. In periodes van (dreigend) watertekort kan drinkwater voor (groot)zakelijke gebruikers anders worden gewogen in de verdringingsreeks

Bij minder (groot)zakelijk gebruik mogelijk versnelde afschrijvingen en minder doelmatige drinkwaterinfrastructuur.

De huidige drinkwaterinfrastructuur is ook ingericht voor (groot)zakelijk gebruik. Indien dit gebruik op termijn afneemt, dan dienen eerdere investeringen in de drinkwaterinfrastructuur mogelijk versneld worden

afgeschreven door drinkwaterbedrijven. Ook kan dit leiden tot een minder doelmatige drinkwatervoorziening en daarmee hogere gebruikstarieven.

Onzekerheid ondermijnt onderbouwing van investeringsplannen van drinkwaterbedrijven

Indien de levering van drinkwater aan een deel van de (groot)zakelijke gebruikers niet onder de zorgplicht valt, dan ondermijnt dat de onderbouwing van voorgenomen investeringsplannen van drinkwaterbedrijven in de drinkwatervoorziening.

Kans voor drinkwaterbedrijven om tegen commerciële tarieven drinkwater te leveren aan zakelijke gebruikers

Sommige gesprekspartners benoemen dat er ook een kans ontstaat voor drinkwaterbedrijven om tegen commercieel meer aantrekkelijke tarieven drinkwater te leveren aan zakelijke gebruikers, ook buiten bestaande leveringsgebieden. Het tarieftoezicht is immers enkel van toepassing op de levering van drinkwater voor huishoudelijke doeleinden. Hier moeten dan wel voldoende bronnen en infrastructuur voor beschikbaar zijn. Voor dat laatste is het de vraag of infrastructuur voor zakelijke gebruikers in de ruimte van derden mag worden aangelegd op grond van de gedoogplicht van infrastructuur in openbare ruimte.

Hydrologische consequenties

Stimulans voor inzet van het juiste water voor het juiste gebruik

Minder zekerheid over de beschikbaarheid van drinkwater voor zakelijk gebruik kan een stimulans vormen voor de inzet van het juiste water voor het juiste gebruik. Niet voor alle toepassingen is water van drinkwaterkwaliteit nodig en met onder meer innovatieve zuivering is winst te behalen.

Prikkel voor bewust en zuinig (drink)watergebruik

Er ontstaat mogelijk een grotere prikkel voor het realiseren van drinkwaterbesparing bij zakelijke gebruikers. Investeren in drinkwaterbesparing is meer lonend indien hiermee bedrijfsrisico's (zoals gebrek aan water van drinkwaterkwaliteit) worden afgedekt of wanneer drinkwaterbedrijven hogere tarieven gaan rekenen voor zakelijk gebruik. Daarbij is wel zaak tijdig in gesprek te treden en duidelijkheid te bieden aan zakelijke gebruikers over de beschikbaarheid van drinkwater, zodat zij hier rekening mee kunnen houden in investeringsplannen en afspraken kunnen maken over drinkwaterbesparingsmaatregelen.

Versnippering van grondwateronttrekkingen

Een andere mogelijke consequentie is een risico op versnippering van grondwateronttrekkingen door de overstap van (groot)zakelijke gebruikers op eigen winningen. Meer versnippering vereist extra

capaciteit voor vergunningverlening, toezicht op en handhaving (VTH). van grondwater- en oppervlaktewateronttrekkingen, terwijl er mede door capaciteitsgebrek nu in veel regio's al beperkt zicht is op de grondwateronttrekkingen. Daarbij is in gesprekken ook opgemerkt dat bedrijven niet eenvoudig kunnen overstappen op eigen winningen, omdat dit investeringen vergt er niet overal (vergunnings)ruimte beschikbaar is voor de winning van grondwater.

Op termijn mogelijk verschuiving van (drink)watervraag naar andere gebieden of andere bron.

In sommige gebieden is er een betere (drink)waterbeschikbaarheid dan in andere gebieden. Dat kan leiden tot verschuiving van zakelijke activiteiten naar andere regio's en daarmee van de (drink)watervraag, dan wel een verschuiving naar andere bronnen zoals oppervlaktewater. Daarbij ligt het waterbedeffect op de loer: er is niet zo zeer sprake van verlichting van de druk het op (drink)watersysteem als geheel, maar van regionale veranderingen in het systeem (negatief of positief).

Risico's voor drinkwaterkwaliteit

Doordat de doorloopsnelheid van drinkwater bij mindere benutting van de infrastructuur afneemt ontstaan mogelijk risico's voor de kwaliteit van geleverd drinkwater.

Hoofdstuk 4: aanbevelingen voor vervolg

Aanbevelingen voor vervolg

We constateren dat stakeholders de consequenties van de juridische analyse van de UU verschillend waarderen, maar dat er wel consensus bestaat over dat de ontstane onzekerheid ongewenst is en er daarom behoefte is aan verduidelijking van de zorgplicht. Daarbij gaat het om het dichterbij elkaar brengen van de staande praktijk – waarin vaak geen onderscheid wordt gemaakt naar drinkwater voor huishoudelijk en niet-huishoudelijk gebruik – en hetgeen op papier staat (de zorgplicht in de Drinkwaterwet). In dit hoofdstuk formuleren we aanbevelingen voor het vervolgproces.

Twee mogelijke routes verkend voor verduidelijking van de zorgplicht en het dichterbij brengen van wet en praktijk.

In de themasessie hebben we twee mogelijke routes verkend om te zorgen voor verduidelijking van de zorgplicht en wet en praktijk dichterbij elkaar te brengen (zie bijlage 4). Route 1 focuste op het aanpassen van de uitvoeringspraktijk, terwijl route twee de focus legde op het aanpassing van wet- en regelgeving. Uit de sessie volgt dat een combinatie van beide nodig is: zowel het aanpassen van de Drinkwaterwet (om discussie in de toekomst te voorkomen) als aanpassingen in de uitvoeringspraktijk (om te voorzien in al dan niet tijdelijke oplossingen om duidelijkheid te verschaffen tot aan inwerkingtreding van de aangepaste Drinkwaterwet).

Verduidelijken van de Drinkwaterwet is noodzakelijk

Om discussie en misverstanden in de toekomst te voorkomen achten we het noodzakelijk om in de Drinkwaterwet te verduidelijken wat onder drinkwater wordt verstaan en waar de zorgplicht op toeziet. Voor het aanscherpen van de Drinkwaterwet is het ministerie van IenW aan zet. Daarbij is de context na het opstellen van de huidige Drinkwaterwet gewijzigd en zijn er ook andere beleidsdoelen en –wensen ontstaan, waaronder op het gebied van bewust en zuinig drinkwatergebruik en het ontlasten van het grondwatersysteem. Het verdient daarom aanbeveling om niet alleen definities te verduidelijken in de drinkwaterwet, maar de drinkwaterwet toekomstbestendig te maken door eerst meer fundamentele vragen te beantwoorden en te vertalen naar uitgangspunten voor mogelijke wijzigingen:

- Voor wie is de openbare drinkwatervoorziening bedoeld?
- Wat is het maatschappelijk belang van verschillende gebruikers van drinkwater? Voor wie is water van drinkwaterkwaliteit noodzakelijk?
- Hoe, waar en in welke mate dienen de belangen van verschillende drinkwatergebruikers te worden geborgd?

Daarbij is het met het oog op de toekomstbestendigheid van de Drinkwaterwet zaak om een verbinding te leggen met lopende trajecten, zoals het Actieprogramma Drinkwaterbronnen 2030, het Nationale Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing en het de actualisatie van de Beleidsnota Drinkwater (voor de beleidsperiode 2027-2032).

Aanbevelingen voor vervolg

Werk samen aan antwoorden en oplossingen voor de 'tussentijd'

De drinkwaterwet aanpassen kost tijd. In de tussentijd is er sprake van een onzekere situatie voor zowel de partijen die samen een zorgplicht hebben voor de openbare drinkwatervoorziening als zakelijke drinkwatergebruikers. Die onzekerheid is ongewenst, gezien de (investerings)keuzes waar verschillende partijen voor staan.

Om die onzekerheid te verminderen geniet het aanbeveling om als Rijk provincies en drinkwaterbedrijven eerst samen en op korte termijn met een impactanalyse de aard en omvang van de problematiek beter beeld te brengen:

- Voor welk gebruik is het onzeker dat het onder de zorgplicht valt?
- Om hoeveel afnemers gaat het? Voor welk deel hiervan is water van drinkwaterkwaliteit noodzakelijk?
- In hoeverre en waar zijn er mogelijk vergunningen in het geding?

Vervolgens is het zaak om waar nodig in (tijdelijke) oplossingen te voorzien die helpen om onzekerheid te verminderen of hiermee om te gaan. Hierbij gaat het om vragen zoals:

- Hoe wordt omgegaan met juridische procedures die derden aanspannen tegen vergunningen voor drinkwaterwinning?

- Hoe kunnen vertragingen in het verlenen van nieuwe of het uitbreiden van bestaande winvergunningen worden voorkomen?
- Hoe houdbaar is de positie van drinkwater in de bestaande verdringingsreeks in tijden van (dreigend) watertekort?
- Welke mogelijkheden zijn er voor de levering van 'ander water' aan zakelijke gebruikers?

Bij tijdelijke oplossingen kan het onder meer gaan om een beleidsbrief van het ministerie van IenW (met helderheid over de richting van een voorgenomen wetswijziging), overgangsrecht (tot inwerkingtreding aangepaste drinkwaterwet), het aansturen op jurisprudentie of borging in provinciale kaders.

Bijlagen

Bijlage 1. Infographic op basis van uitkomsten juridische analyse Universiteit Utrecht (2023)

Reikwijdte zorgplichten en leveringsplicht Drinkwaterwet

DRINKWATER

In de zin van de wet, dwz water bestemd voor huishoudelijke doeleinden

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✓
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✓
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✓*

*Aan huishoudens en bedrijven

WARM TAPWATER

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✗
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗

NOODDRINKWATER

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✓*
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✓*
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✓**

*Samenhangend met de bijzondere leveringsverplichting van drinkwaterbedrijven
**Bijzondere leveringsverplichting (artikel 35, lid 3 Dww en art 48, tweede lid, Dwb)

HUISHOUDWATER

Water voor toiletdoorspoeling, Art 1, Lid 1 Dwb

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✗
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✗
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗

WATER, GEEN DRINKWATER

Water bestemd voor andere dan huishoudelijke doeleinden, waaronder industriewater

NOODWATER

ZORGPLICHT (bestuursorganen)	✗
ZORGPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✗
LEVERINGSPLICHT (drinkwaterbedrijven)	✓*

*Bijzondere leveringsverplichting o.g.v. 35, lid 4 Dww

ZORGPLICHT VAN BESTUURSORGANEN
'Duurzame veiligstelling openbare drinkwatervoorziening' (artikel 2 Dww)

ZORGPLICHT VAN DRINKWATERBEDRIJVEN
'Voldoende en duurzame uitvoering van de openbare drinkwatervoorziening binnen een distributiegebied' (artikel 3 Dww)

PUBLIEKRECHTELIJKE LEVERINGSPLICHT
Van drinkwaterbedrijven binnen hun distributiegebied (artikel 8, lid 2 Dww)

Bijlage 2. Overzicht gesprekspartners

Organisatie	Gesprekspartners
Vewin	namen personen
Interprovinciaal Overleg (IPO)	namen personen namen personen namen personen
Unie van Waterschappen (UvW) en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	namen personen namen personen
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)	namen personen namen personen
VEMW	namen personen
Rijkswaterstaat (RWS)	namen personen

Bijlage 3. Deelnemers themasessie 2 april 2024

Organisatie	Vertegenwoordigers
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	namen personen
Interprovinciaal Overleg (IPO)	namen personen
Provincie Flevoland	namen personen
Provincie Brabant	namen personen
Provincie Overijssel	namen personen
Provincie Groningen	namen personen
Vewin	namen personen
Brabant Water	namen personen
WMD Drinkwater	namen personen
Vitens	namen personen
Evides	namen personen
VEMW	namen personen
ILT	namen personen
RIVM	namen personen
VNO-NCW	namen personen

Bijlage 4. Uitkomsten themasessie 2 april 2024

In de themasessie zijn twee mogelijke routes verkend om te zorgen voor verduidelijking en wet en praktijk dichterbij elkaar te brengen:

Route 1: focus op het aanpassen van de uitvoeringspraktijk.

Dat betekent dat de zorgplicht meer wordt ingevuld in lijn met de uitkomsten van de juridische analyse van de Universiteit Utrecht. Dat vergt allereerst meer inzicht in welke gebruikers hoeveel drinkwater waarvoor gebruiken (is er wel of geen sprake van huishoudelijk gebruik?). Vervolgens is het zaak om tot duidelijkheid te komen waar de 'grens' ligt voor toepassing van de zorgplicht en de levering van drinkwater, bijvoorbeeld als het gaat om gemengd gebruik (huishoudelijk en niet-huishoudelijk gebruik) of relatief kleinschalig gebruik ('de bakker op de hoek'). Dat kan leiden tot een beperkte wijziging van de drinkwaterwet. Ook verdient het aanbeveling om een kader of visie voor 'ander gebruik' uit te werken: wat is nodig om drinkwaterbedrijven of andere organisaties ander water tegen al dan niet commerciële tarieven te kunnen laten leveren aan zakelijke gebruikers? Tegelijkertijd is het zaak om de mogelijke negatieve gevolgen van deze route te monitoren: wat zijn de gevolgen voor de beschikbaarheid van drinkwater, het vestigingsklimaat voor bedrijven, de efficiency van het drinkwatersysteem en het grondwatergebruik?

Route 2: focus op het aanpassen van wet- en regelgeving.

Dat betekent dat in de drinkwaterwet verduidelijkt wordt wat drinkwater is en waar de zorgplicht op toeziet. Daarbij kan het gaan om beperkte wijzigingen (alleen verduidelijken van definities), maar ook om meer fundamentele wijzigingen van de drinkwaterwet om nieuwe beleidsdoelen te dienen, zoals het beter borgen van het belang van drinkwater voor (groot)zakelijk gebruik of het meer sturen op het juiste water voor het juiste gebruik (en daarmee minder laagwaardig gebruik van drinkwater). Voor dit laatste is van belang om eerst te concretiseren voor welke doeleinden water van drinkwaterkwaliteit noodzakelijk is en vervolgens in hoeverre die doeleinden onder de wettelijke zorgplicht (moeten) vallen.